

A Kúria gyakorlatából

BERKES BÁLINT

Fundamental Rights Cases of the Curia of Hungary between the 15th of June and the 15th of September 2018

Between 15 June and 15 September 2018, the adjudicating and non-litigious panels of the Curia of Hungary examined the implementation of the following fundamental rights issues: the expropriation of privately owned land and property [Article XIII, paragraph (2) of the Fundamental Law of Hungary], and the right to have one's case decided by the court within a reasonable period of time [Article XXVIII, paragraph (1) of the Fundamental Law of Hungary].

A Kúria ítélkező és nemperes tanácsai 2018. június 15-e és szeptember 15-e között az Alaptörvény alapvető jogokat és kötelességeket szabályozó *Szabadság és felelősség* című fejezetéhez kapcsolódóan több alapjog érvényesülését vizsgálták, így döntést hoztak a magántulajdon kisajátítását és a jogviták észszerű határidőn belül történő elbírálásához való jogot érintő ügyekben.

A magántulajdon kisajátítása fogalmát [az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdése] a Kúria egy ingatlanügyi közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben értelmezte.

A perbeli ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni arányú tulajdonosaként a felperes kérelmet nyújtott be az elsőfokú ingatlanügyi hatósághoz, amelyben sérelmezte, hogy az általa tulajdonolt földrészlet területét a hatóság határozatával 2715 m²-ről 2690 m²-re változtatta. Ezen tényre akkor derült fény, amikor a szomszédos ingatlan új tulajdonosa a tényleges birtokállapot helytállóságát vitatta. Az elsőfokú hatóság a felperes e beadványát felmérési, térképezési, területszámítási hiba kivizsgálása iránti kérelemnek tekintette, és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 40. § (1) bekezdésére hivatkozással arra hívta fel, hogy pótolja a kérelem kötelező mellékletét képező, ingatlanrendező földmérő jogosultsággal rendelkező személy által készített szakvéleményt.

A felperes a hiányt nem pótolta, ezért az elsőfokú hatóság határozatával a felperesi kérelmet elutasította. Rögzítette, hogy a kérelem kötelező mellékletét kell képeznie az egyes földügyi eljárások részletes szabályairól szóló 384/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 7. § (1) bekezdése alapján az ingatlanrendező földmérő jogosultsággal rendelkező személy által

készített szakvéleménynek, ennek hiányában pedig az Inytv. 40. § (1) bekezdése szerint a felperesi kérelmet el kellett utasítani. A felperes fellebbezése folytán eljáró alperesi hatóság határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

A felperes a Magyar Köztársaság Alkotmányának 13. § (1) bekezdésére hivatkozással keresettel támadta az alperesi határozatot, kérve az ingatlan területvesztése miatt kártérítési eljárás elrendelését, továbbá ennek hiányában az eredetileg meghatározott terület visszaállítására kötelezést. Előadta, hogy tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet. Utalt arra is, hogy az ingatlan területét nem ők változtatták meg, ekként a földmérés költségét nem lehet áthárítani azokra, akiket a hivatal megfosztott a magántulajdonú ingatlanuk egy részétől.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította. A keresetlevélben megjelölt jogsértés kapcsán kifejtette, a felperes megalapozatlanul hivatkozott a Magyar Köztársaság Alkotmányának 13. § (1) bekezdésére és az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdésére is, mert a tulajdonát képező ingatlannal összefüggésben a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény szerinti kisajátítási eljárás nem zajlott le, e jogszabályhelyeket sem az alperes, sem az első fokon eljáró ingatlanügyi hatóság nem alkalmazta, így azt nem sérthette meg. Megállapította, hogy a Korm. rendelet 7. § (1) bekezdése kötelező jelleggel írja elő ingatlanrendező földmérő jogosultsággal rendelkező személy által készített szakvélemény mint melléklet csatolását. Mivel a felperes ilyen szakvéleményt nem csatolt, a hatóság erre vonatkozó hiánypótló felhívására nem reagált, ennek megfelelően más lehetőség nem maradt, mint a kérelem Inytv. 40. § (1) bekezdése szerinti elutasítása. Egyben kifejtette, hogy a bíróság sem kártérítésről, sem ingatlan-nyilvántartási visszajegyzésről az eljárásban nem határozhat.

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdésére hivatkozással, miszerint egy ingatlan területének csökkentése, illetve egy részének elvétele – mindegy, hogy milyen célból, mi alapján történik – kártalanítással kell, hogy járjon. Egyben kérte, hogy a Kúria forduljon az Európai Unió Bíróságához előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatása érdekében abban a körben, hogy ki lehet-e sajátítani – el lehet-e venni – a magántulajdonú ingatlan egy részét kisajátítási eljárás, kártalanítási eljárás nélkül, és mindez összhangban van-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 17. cikkében foglaltakkal.

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét nem találta megalapozottnak. A Kúria ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság jogerős ítéletében a helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott a közigazgatási határozat jogszerűségét illetően. A felperes kereseti kérelmében megjelölt jogszabályhelyeket, a Magyar Köztársaság Alkotmányának 13. § (1) bekezdését és az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdését ugyanis sem az elsőfokú hatóság, sem pedig az alperesi hatóság eljárása során nem alkalmazta. Nem kisajátítási eljárás indult meg az ügyben, hanem felmérési, térképezési, területszámítási hiba kivizsgálása iránti kérelemre indult ingatlanügyi hatósági eljárás. A Kúria hangsúlyozta, hogy a hatósági határozat

nem változtatta meg az ingatlan területét, az kizárólag a térképi állapotot érintette, nem pedig a tulajdonviszonyokat. Mivel tulajdonjog elvételéről az eljárásban nem volt szó, ekként a Kúria nem találta indokoltnak az Európai Unió Bíróságához való fordulást sem (a Kúria Kfv.VI.37.145/2018/10. számú ítélete).

A jogviták észszerű határidőn belül történő elbírálásához való joggal [az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése] a Kúria egy eljárás elhúzódása miatti kifogás elbírálása során foglalkozott.

A perbeli törvényszék ítélete ellen az alperesek 2018. április 23-án felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, amely 2018. május 31-én érkezett a Kúriához. A Kúria 2018. június 28-án kelt végzésével felhívta az alpereseket, hogy 15 napon belül – a felülvizsgálati kérelmük hivatalból történő elutasításának terhe mellett – rójanak le felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illeték megfizetésének igazolását követően a Kúria 2018. július 18-án kelt végzésével az alperesek felülvizsgálati kérelmében előterjesztett, a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelmét elutasította, és tájékoztatta a feleket, hogy az alperesek felülvizsgálati kérelmének tárgyalását az ügyek érkezési sorrendjére figyelemmel előreláthatólag 2018 decemberében tűzi ki.

Az alperesek 2018. július 21-én kifogást nyújtottak be az eljárás elhúzódása miatt, amelyben az Alaptörvény vonatkozó cikkére hivatkozva sérelmezték a felülvizsgálati eljárás befejezésének elhúzódását, valamint kérelmezték az ügy továbbviteléhez szükséges intézkedések megtételét és tárgyalás kitűzését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (új Pp.) 158. § (4) bekezdése alapján.

A Kúria a kifogást alaptalannak találta, végzésének indokolásában rámutatott arra, hogy a perbeli eljárás során alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 114/A. § (1) bekezdése szerint a fél, a beavatkozó, valamint az eljárásban részt vevő ügyész az ügyben eljáró bíróságnak a (2) bekezdésben meghatározott mulasztása miatt ugyanezen bíróságnál írásban kifogást nyújthat be, kérve a kifogás elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságtól a mulasztás tényének megállapítását, valamint – megfelelő határidő tűzésével – a mulasztó bíróságnak a (2) bekezdés a) és c) pontjában foglalt esetben az elmulasztott eljárási cselekmény elvégzésére vagy határozat meghozatalára utasítását. A Pp. 114/A. § (2) bekezdésnek a) pontja értelmében kifogás akkor terjeszthető elő, ha a törvény a bíróság részére az eljárás lefolytatására, eljárási cselekmény elvégzésére vagy valamely határozat meghozatalára határidőt állapított meg, azonban az eredménytelenül eltelt. Ez a rendelkezés a jogszabály által előírt határidőben el nem végzett eljárási cselekményt feltételez, és ennek a sérelmes helyzetnek az orvoslása céljából jogosítja fel a Pp. a kifogást elbíráló bíróságot, hogy határidő kitűzésével felhívja a mulasztó bíróságot az ügyben szükséges intézkedések megtételére.

A perbeli esetben a Kúria eljáró tanácsa megfelelő határidőn belül megvizsgálta a felülvizsgálati kérelmet, annak érdemben történő elbírálhatósága érdekében intézkedett a hiánypótlásról, majd a hiányok pótlását követően, soron kívül elbírálta a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet. Az alperesek felülvizsgálati kérelmüket

hiányosan terjesztették elő, amely érdemi elbírálásra a hiányok pótlását követően vált csak alkalmassá. Az alperesek a felülvizsgálati eljárási illeték lerovását a 2018. július 16-án érkezett beadványukban igazolták, amelyhez képest a Pp. 125. § (1) bekezdésében írt harmincnapos intézkedési határidő sem a kifogás előterjesztésekor, sem jelen végzés meghozatalakor – figyelemmel a Pp. 104/A. § (1) bekezdésére – nem telt el, továbbá nem járt le a Pp. 125. § (1) bekezdésére figyelemmel a Pp. 125. § (3) bekezdésben írt határidő sem. Erre tekintettel a Kúria eljáró tanácsa nem követett el határidőhöz kötött eljárási cselekményhez fűződő mulasztást, így annak pótlására sem lehetett felhívni. Mindezek alapján az eljárás elhúzódását okozó mulasztás nem történt, ezért a Kúria az alperesek eljárás elhúzódása miatti kifogását a Pp. 114/B. § (4) bekezdése alapján elutasította (a Kúria Pkif.III.24.903/2018/2. számú végzése).